

Literaturreferencer.

Erland Nordenskiöld: *Deductions suggested by the Geographical Distribution of Some Post-Columbian Words used by the Indians of S. America — Comparative Ethnographical Studies*, n°. 5. (Göteborg 1922): S. 1—176.

I hurtig følge efter det fjerde nummer af denne svenske serie, der frembringes af en og samme forfatter og tegner til at blive et storstilet foretagende, kommer dette nye bidrag, der indeholder konklusionerne af nogle sproglige data hos de sydamerikanske Indianerstammer. Det drejer sig om disse stammers benævnelser på de første kulturelementer, der blev indført efter Amerikas opdagelse. Gennem studiet af den ældste (især portugisisk-spanske) litteratur herom er det lykkedes forf. at påvise, ikke blot hvilke arter af redskaber af jern, nåle, knive, saxe, fiskekroge, af planter og af tamme dyr (husdyr) der er blevet indført i Sydamerika fra Europa, men også hvad Indianerne kaldte disse ting, efterhånden som de udbredtes fra folk til folk. Ved at stedfæste på kortet disse betegnelser, der snart er låneord, snart nydannede ord indenfor Indianersprogets eget materiale, er det muligt at følge selve tingenes oprindelige vandring fra kysten ind i landet, eller den kontinuerlige forekomst af de europæiske elementer i de første slægtled (århundreder). Heste og hornkvæg og høns er indførte ligesom ildvåbnene er det. Det er godt gjort, at en så udbredt plante som banantræet er indført. Også sygdomme indførtes, børnekopperne f. ex. De nyttige varer såvelsom sygdommenes bakterier trængte hurtigere frem end den race, der bragte dem til landet. Forbausende hurtigt synes disse ting at have forplantet sig tværs gennem kontinentet, ad flod- og handelsvejene, så at de første opdagere (Pizarro etc.), der kom til landet vestfra, til Quichua og Aymura Indianerne eller til Incaerne i Peru, forefandt indført fjerkræ og europæiske fiskekroge i brug hos dem, som var nået til dem østfra. Jern, nåle, knive og saxe såvelsom koppepidemierne synes at

have udbredt sig ad de samme forbindelsesveje mod vest og nord fra Brasiliens kyst. Det hænger uden tvivl også sammen med de brasilianske stammers, særlig Guarani-Indianernes folkevandringer i det 16de årh., som forårsagedes ved Europæernes indtrængen i kystegnene.

Såvidt mig bekendt er den af Erl. Nordenskiöld her anvendte lingvistisk-historisk-etnografiske metode ikke før bragt i anvendelse. Den er et lykkeligt fund, der strax har vist sig frugtbar for forskningen, og man må ønske, at den vil vinde udbredelse indenfor andre felter af menneskegeografien. Kendskabet til Sydamerikas etnologi er gennem denne bog ført et nyt og betydningsfuldt skridt fremad.

William Thalbitzer.

J. Dyneley Prince: *Passamaquoddy Texts*. — Publications of the American Ethnological Society (ed. by Franz Boas). Vol. X. New York (G. E. Stechert & Co.) 1921.—S. 1—86.

Forf. fortsætter med denne bog sine offentlige forelæsningsnotiser om Algonkinindianernes sprog og folklære. Passamaquoddyindianerne er en stamme, der bor i Maine, og som med flere andre stammer udgør den østlige gren af den sprograce, der tales af »Morgenlandenes folk« (Wabanaki): Delaware, Abenaki, o. fl. nær ude ved Atlanterhavets kyst. Som de fleste andre nordamerikanske Indianere havde disse en gammel litteratur i mundtlig overlevering. Det Etnologiske Selskab i Newyork har under Franz Boas's kyndige ledelse udgivet en række bøger som denne, med tekst fra mange forskellige Indianerfolk: originalteksten på venstre side, den eng. oversættelse på højre.

Bogen indledes med nyttige oplysninger, bl. a. om stavningen af det indianske, hvor forf. har fulgt de samme principer som i sin tidligere af-

handling »The Morphology of the Passamaquoddy Language« (1914). Gennem de sidste 25 år har dr. Prince offentliggjort adskillige habile undersøgelser om disse Indianere og deres sprog (i Amer. Anthropol.; Amer. Philosoph. Soc.; annals N. Y. Acad. Sciences), ligesom han har gjort sig fortjent ved sine studier over Panamaindianerne (»Grammar and Glossary of the Tule Language of Panama« 1913). Forf.'s brede kendskab til mange slags sprog, hvoriblandt både slaviske og semitiske, har sat sig tydelige og interessante spor i disse lingvistiske arbejder fra Indianerforskningens område. Den fore-

liggende lille bog har, som hele denne serie, et populærvidenskabeligt formål. Den indeholder et skønsomt udvalg af fonetisk gengivne tekster (i Algonkinsproget) ledsaget af en nøjagtig, letlæselig oversættelse: teksterne er som en række sagaer fra folkets fortid, om det store freds- og forsoningsmøde, hvor wampum-lovene blev vedtagne; om gamle ceremonier og myter, brudstykker af Indianernes egen nedarvede bibel. Et smukt lille originalbidrag til indiansk folkløse, kyndigt og omhyggeligt fremlagt.

William Thalbitzer.